

Návrh systému řízení BOZP a prevence pracovních rizik pro státní organizace s více než 500 zaměstnanci

Jiří Tílhon

Shrnutí

Řízení BOZP je v současné době prvotně řízeno ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími právními předpisy vztahujícími se k oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Konkrétní zaměstnavatel se řídí toliko těmi právními a ostatními předpisy k BOZP, které definují bezpečný a zdravý neohrožující výkon práce vztahující se k podmínkám a charakteru vykonávané práce a pracovnímu prostředí na jeho pracovištích. Proto se podmínky BOZP u různých zaměstnavatelů různí, proto jsou jiné přístupy konkretizovány i u zaměstnavatelů shodných oborů činnosti či stejných strojních vybavení.

Úvod

Řešení výzkumného úkolu bylo rozděleno na dvě oblasti. První teoretická oblast se zaměřila na základní orientaci v problematice státních organizací, jejich struktuře a fungování. Druhou oblast tvořila charakteristika řízení BOZP ve smyslu existence systému managementu BOZP a charakteristika pragmatického přístupu k řešení požadavků právních a technických předpisů na úseku BOZP v oblasti tzv. **prevence rizik**.

Cílem bylo zpracování návrhu směrnice k organizaci zabezpečení BOZP a prevence pracovních rizik ve státních organizacích s více než 500 zaměstnanci. Podniková dokumentace s návrhy metodik, např. pro postup při analýze pracovních rizik, organizace a věcné náplně školení zaměstnanců různých profesí v organizaci a náplň vzdělávání zaměstnanců v oblasti BOZP, systém kontroly plnění povinností při řízení BOZP.

Hlavní poznatky z výzkumu

V rámci řešení výzkumného úkolu byla provedena analýza stavu k organizaci zabezpečení BOZP u státních organizací a byl naplněn požadavek na provedení 2–4 terénních šetření provedením šetření u 6 organizací, z toho u jedné soukromé výrobní organizace a pěti veřejných institucí.

Z provedené analýzy a provedených šetření vzešly poznatky k definování základní struktury činností, které by zaměstnavatel v rámci provozování administrativní činnosti měl a mohl oprávněně požadovat po odborně způsobilé fyzické osobě v prevenci rizik. Ačkoli to nebylo prvotním cílem výzkumu, vyplynuly z provedené analýzy i pozměňovací návrhy zákona č. 309/2006 Sb., a to v podobě:

- tabulky pro hodnocení pracovních podmínek a pracovního prostředí,
- změny definování odborné způsobilosti zaměstnavatele nebo
- změny v určení potřebnosti odborně způsobilých osob při zajišťování úkolů v prevenci rizik
- a v podobě přehledu dokumentace, kterou by měl vést OZO PR.

Základním dokumentem charakterizujícím organizaci BOZP u organizace je směrnice BOZP nebo jinak nazvaný dokument odpovídajícího charakteru. Od takového dokumentu se očekává uvedení odpovědností osob, které mají odpovídající pravomoci a povinnosti na úseku BOZP v dané organizaci, uvedení samotné organizace jednotlivých prvků BOZP v dostatečně konkretizované podobě, aby bylo zcela zřejmé, kdo, kdy a v jakém rozsahu vykonává konkrétní činnosti a kdo za takové činnosti zároveň nese přímou odpovědnost. Za nedílnou součást takovéto směrnice metodika považuje tzv. samostatné přílohy, které jsou souborem místních provozně bezpečnostních předpisů (např., místního řádu skladu, provozního řádu aj.), přehledů či lhůtníků (používaných chemických látek a směsí, organizace školení, údržby apod.), různých formulářů (evidenční list OOPP, žádost o posudek o zdravotní způsobilosti k práci, orientační dechové zkoušky aj.) a záznamových dokumentů (Kniha úrazů, Provozní deník) či ucelených dokumentů (záznam z prohlídky pracovišť, Analýza rizik, Návrh opatření atd.).

BEZPEČNOSTNÍ KARTA		Methylalkohol / Methanol			zpracováno 1.10.2019 revize		
POPIS NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ LÁTKY / PŘÍPRAVKU							
SKUPENSTVÍ	BARVA	ZÁPACH	CLP	PEL / NPK-P			
kapalné	bezbarvá	alkoholový	02, 06, 08	250 / 1000 mg.m ⁻³			
POKYNY PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ							
Věty o nebezpečnosti							
H225 Vysoce hořlavá kapalina a páry.							
H301 Toxický při požití.							
H311 Toxický při styku s kůží.							
H331 Toxický při vdechování.							
H370 Způsobuje poškození orgánů.							
Při expozici se významně uplatňuje pronikání kůží.							
Pokyny pro bezpečné zacházení							
P210 Chraňte před teplem, horkými povrchy, jiskrami, otevřeným ohněm a jinými zdroji zapálení. Zákaz kouření.							
P260 Nevdechujte prach/dým/plyn/mlhu/páry/aerosoly.							
P233 Uchovávejte obal těsně uzavřený.							
P280 Používejte ochranné rukavice/ochranný oděv/ochranné brýle/obličejový štít.							
P301+310 PŘI POŽITÍ: Okamžitě volejte Toxikologické informační středisko nebo lékaře.							
P307+311 PŘI expozici: Volejte Toxikologické informační středisko nebo lékaře.							
Pokyny k nakládání a pro ochranu zdraví a životního prostředí							
Skladovat v těsně uzavřených obalech, mimo silná oxidační činidla, zdroje tepla a zářezu.					ZÁKAZY jíst pít kouřit		
Místo pro uložení: suché, chráněné před světlem, dobře větratelné.							
Zabránit kontaminaci povrchových a podzemních vod a půdy.							
							
POKYNY PRO HASEBNÍ ZÁSAH							
HASICÍ PROSTŘEDKY	Nebezpečí vznícení za normální teploty – hořlaviny I. třídy						
VHODNÉ:							
suchý prášek	Hořlavá látka, snadno zápalné páry.						
vodní mlha, pěna	Při tepelném rozkladu vznikají oxidy uhlíku.						
CO ₂	Používejte zvláštní ochranné prostředky (např. dýhací technika, protichemický oděv; filtr typu A proti organickým parám a aerosolům).						
NEVHODNÉ:							
přímý vodní proud							
POKYNY PRO PRVNÍ PŘEDLÉKAŘSKOU POMOC							
ZASAŽENÍ OČÍ	důkladný výplach vlažnou vodou alespoň 15-20 minut (kontaktní čočky)						
VDECHNUTÍ	vynést postiženého na čerstvý vzduch, NENECHAT CHODIT!						
POŽITÍ	vypláchnout ústa, vypít velké množství vody, vyvolat zvracení						
KONTAKT S KŮŽÍ	důkladný oplach vodou alespoň 15 minut – odstranit kontaminovaný oděv, obuv						
JINÉ	toxické při vdechování, styku s kůží, po požití						
POZDNÍ ÚČINKY	dávka 7-15 ml může vyvolat oslepnutí, dávka 30 ml je smrtelná						
INFO PRO LÉKAŘE							
INFORMACE O LIKVIDACI NEHOD, ZBYTKŮ A ODPADŮ							
Úniky pokryt absorpčním materiálem (vermikulit, písek) a shromáždit do uzavíratelných obalů.							
Nevdechovat výpary, zajistit dostatečný přívod čerstvého vzduchu do místnosti.							
Používat osobní ochranné prostředky, úklidové a sběrné prostředky.							
Zbytky nesmí být vypouštěny do půdy, kanalizace, blízkosti vodních zdrojů.							
Likvidaci materiálu i obalů provádět prostřednictvím specializované firmy.							

Zpracování písemných pokynů pro manipulaci s CHLS formou bezpečnostní karty

Metodika systému řízení BOZP a prevence pracovních rizik ve státní organizaci s více než 500 zaměstnanci

Metodika navrhuje postup pro vytvoření základní dokumentace k navození systému řízení BOZP u dané státní organizace, s definováním požadavků bezpečnosti práce a požadavků ochrany zdraví pro modelovou státní organizaci s více jak 500 zaměstnanci.

Takto vytvořená dokumentace pro modelovou státní organizaci sice umožňuje definování základních rizik a přijetí vhodných opatření, umožňuje nastínění vybudování vhodné organizace BOZP k řízení rizik a přijímání vhodných korekčních opatření, je vhodná pro nastavení organizace péče o zaměstnance a pracovní prostředí, stejně tak pro provádění údržby technických zařízení, není však vhodná pro nepromyšlené převzetí do praxe dané státní organizace. Při převzetí je nutné aktualizovat uvedené dokumenty právě s ohledem na provozované prostory, činnosti a technická zařízení. Bez této aktualizace není možné dospět k věcně správnému zavedení systému řízení BOZP u konkrétní státní organizace (jakékoli organizace).

Metodika je shrnutím stávající dobré praxe a přizpůsobena podmínkám především administrativního výkonu práce. Stanovené postupy lze uplatnit u kteréhokoli zaměstnavatele a je možné nejen zkvalitnit právními předpisy požadované výstupy, ale i zefektivnit kontrolu plnění požadavků právních předpisů. Zpětná kontrola zvýší míru BOZP na pracovištích a samotnou úroveň kultury BOZP u zaměstnavatele.

Při postupu podle metodiky je možné v dostatečném předstihu identifikovat nebezpečná místa u zaměstnavatele a přijmout včasné opatření vpravdě preventivního charakteru, je možné při změně pracovních podmínek či výkonu práce identifikovat nové požadavky právních a technických předpisů či sledovat změny těchto předpisů, jestliže se dotýkají prováděné činnosti. Právě včasné odhalení takovýchto požadavků umožňuje provedení potřebných úprav či přijetí vhodných opatření, a vede tak ke zvýšení úrovně BOZP.

Metodický postup pomáhá zaměstnavatelům vytvořit vhodné podmínky pro efektivní naplnění fundamentálních požadavků zákoníku práce pro zajištění BOZP na pracovišti a vytvoření zcela bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí.

Dosažené výsledky

Metodika systému řízení BOZP a prevence pracovních rizik ve státní organizaci s více než 500 zaměstnanci

Metodika navrhuje postup pro vytvoření základní dokumentace k navození systému řízení BOZP u dané státní organizace, s definováním požadavků bezpečnosti práce a požadavků ochrany zdraví pro modelovou státní organizaci s více jak 500 zaměstnanci.

Odborný článek [Nová pojetí požadavků BOZP normou ISO 45001](#)

V březnu 2018 vyšla nová mezinárodní norma ISO 45001 Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – Požadavky. Tato norma nahradí užívanou normu OHSAS 18001. Článek přibližuje nová pojetí systému řízení BOZP u organizací oproti pojetí původní normy. Přitom zdůrazňuje základní aspekty normy a přibližuje požadavky na vedené a uchovávané informace.

Odborný článek [The Concept of Occupational Safety Lists – Documented Information Solution of OSH Risks at Work Activities](#)

V rámci projektu byla příloha Bezpečnostní karty metodiky zevšeobecněna a více rozpracována k zachycení bezpečnostních požadavků prováděné pracovní činnosti. V únoru 2019 byl systém bezpečnostních karet jako ucelený systém dokumentované informace BOZP prezentován na 8. mezinárodní konferenci ICESEEI (International Conference on Energy Systems Environment, Entrepreneurship and Innovation) v Londýně. Následně byl systém publikován v zahraničí a v podrobnější formě pak i v domácím odborném časopise.

Zdroje

TILHON, Jiří. Nová pojetí požadavků BOZP normou ISO 45001. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti*[online]. 2018, roč. 11, č. 2. Dostupný z: www.bozpinfo.cz/josra/nova-pojeti-pozadavku-bozp-normou-iso-45001. ISSN 1803-3687.

TILHON, Jiří; SKŘEHOT, Petr Adolf; VALA, Jiří. *Komentované vydání normy ČSN ISO 45001:2018*. 1. vyd. Praha: Česká společnost pro jakost. 2018. 212 s. ISBN 978-80-02-02840-6.

TILHON, Jiří. Nová pojetí systému managementu pohledem normy ISO 45001. *Bezpečnost a hygiena práce*. 2018, roč. 68, č. 5, str. 29-33. ISSN 0006-0453.

TILHON, Jiří; HOLLÁ Katarína, VALA, Jiří. The Concept of Occupational Safety Lists – Documented Information Solution of OSH Risks at Work Activities. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, 2019, vol. 15, art. 8, pp. 71-77. ISSN/E-ISSN 1790-5079/2224-3496.

TILHON, Jiří. Koncept bezpečnostních pracovních karet. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2019, roč. 69, č. 10, str. 19-24. ISSN 0006-0453.

Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Jeruzalémská 1283/9
110 00 Praha 1 – Nové Město

tel: +420 221 015 844
e-mail: vubp@vubp-praha.cz
datová schránka: yi6jvet
www.vubp.cz

© Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Praha, 2021

Policy Brief VÚBP, v. v. i.
ISSN 2695-1606